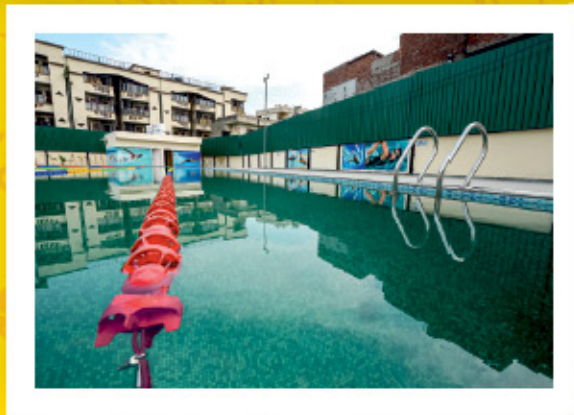

Punjab Land of
Unlimited Opportunities

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ
ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਕਦਮ

ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਐਮੀਨੈਂਸ ਇੰਦਰਾਪੁਰੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ

ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਦਿੱਲੀ

3 ਮਾਰਚ, 2024

ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ

ਸੂਫੀ ਸਿਲਸਿਲਾ (11)

ਸੂਫੀਆਂ ਦੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਨੂੰ ਸਿਲਸਿਲਾ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਸੂਫੀ ਸਿਲਸਿਲਿਆਂ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂ ਬਕਰ ਸਿਦੀਕੀ ਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਮੁਰਤਜਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੂਫੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਦੌਰ ਵਿਚ 14 ਸੂਫੀ ਸਿਲਸਿਲੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਏ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਲਸਿਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਤਾਰਤ 'ਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੂਫੀ ਸਿਲਸਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਚਿਸ਼ਤੀ ਸਿਲਸਿਲਾ, ਕਾਦਿਰੀ, ਸੁਹਰਵਰਦੀ, ਨਕਸ਼ਬੰਦੀ ਅਤੇ ਮਵੇਲਵੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਅਹਿਮ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮਵੇਲਵੀ

ਮਵੇਲਵੀ ਸੂਫੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਹਜ਼ਰਤ ਮੌਲਾਨਾ ਜਲਾਲੁੱਦੀਨ ਰੂਮੀ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਚਲਾਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਮੌਲਾਨਾ ਜਲਾਲੁੱਦੀਨ ਰੂਮੀ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਮੌਲਾਨਾ ਰੂਮੀ ਦੇ ਖਲੀਫਾ ਸ਼ੇਖ

ਹਿਸਾਮੁੱਦੀਨ ਚਿਲਪੀ ਨੇ ਮਵੇਲਵੀ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਮੌਲਾਨਾ ਜਲਾਲੁੱਦੀਨ ਰੂਮੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੁਲਤਾਨ ਵਲਦ ਨੇ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਮਸਤੀ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੋੜਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਨੱਚਦੇ ਹਨ, ਰਕਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਰਕਸ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਤੁਰਕੀ, ਸੀਰੀਆ, ਮਿਸਰ ਤੇ ਕੀਨੀਆ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਇਆ।

14 ਮਾਰਚ, ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨਾਮਾ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰਦਾਰ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਉਪਰ ਅਰਬੀ ਤੇ ਤੁਰਕੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਲੱਗਾ ਸਿਲਾਲੇਖ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨਾਮਾ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰਦਾਰ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨਾਮਾ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰਦਾਰ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨਾਮਾ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰਦਾਰ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨਾਮਾ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰਦਾਰ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨਾਮਾ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰਦਾਰ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨਾਮਾ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਫ਼ਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰਦਾਰ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮਿਟਾਉਣਗੇ ਤੇ ਆਪ ਜੰਨਤ ਤੇ ਵੇਚਕ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ। ਸਾਹਮਣੇ ਹੀਰੋ ਜਤਨ ਤਖ਼ਤ ਵੀ ਸਿਰ ਹਿਠਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਸੁਨਹਿਰੀ ਪਾਲੜੀ ਸੀ। ਗੁਰੂਗੀਰ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਬੁਦਾਵੰਦ ਕਰੀਮ ਦੇ ਪਾਲੜੀ 'ਚ ਦੰਦਾ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਖ਼ਤ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਪੈਗੰਬਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਇਆ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੋਈ ਕਿ ਈਸਾ ਜੀ ਸਾਡੀ ਸਿਫ਼ਾਰਤ ਕਰ ਕੇ ਦੁੱਖ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਪੰਗ ਦਾ ਹੈ। ਪੁੱਛਿਆ, ਆਪ ਨਾ ਨਹੀਂ ਕੌਣ ਹੈ? ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ, "ਨਾਨਕ ਨਬੀਕਨ ਵ ਅਨ ਆਮਨ ਬੇਗੀ" (ਨਾਨਕ ਹੀ ਸਾਡਾ ਨਬੀ ਤੇ ਈਮਾਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਈਮਾਨ ਕਾਇਮ ਹੈ) ਕਿਹ ਪੁੱਛਿਆ ਪੰਗਾਬਰ ਨਾ ਨਬੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ 1. ਕਿਤਾਬ, 2 ਤਾਰਕ 3 ਮੁਹੀਦ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਇਕ ਬੁੱਢੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਛਾਤੀ ਨੱਕ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਆਮ ਮੁਹੀਦ" (ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਹਾਂ) ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਗਲ 'ਚ ਛੋਟਾ ਗੁਟਕਾ ਕੱਢ ਕੇ ਆਇਆ, "ਰਾਜਾ ਕਲਪਾਨ" (ਇਹ ਕਲਪਾਨ ਪਾਕ ਹੈ) ਤਾਰਕ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਆਇਆ, "ਰਾਜਾ ਬੇਕੁਲਾ ਸ਼ਾਹਦਾ ਯੂਮੇ ਹਸਰ" (ਮੰਕਾ ਕਾਬਾ ਤੋਂ ਆਪਣਾ 'ਤੁਆਫ਼' ਕਰਵਾਇਆ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਸਿਰ ਮੋੜਕੀ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮਹੀਨੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਿਟਾ ਜੀ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਹਾ ਆਇਆ, "ਰਾਜਾ ਕਲਪਾਨ" (ਇਹ ਕਲਪਾਨ ਪਾਕ ਹੈ) ਤਾਰਕ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਆਇਆ, "ਰਾਜਾ ਬੇਕੁਲਾ ਸ਼ਾਹਦਾ ਯੂਮੇ ਹਸਰ" (ਮੰਕਾ ਕਾਬਾ ਤੋਂ ਆਪਣਾ 'ਤੁਆਫ਼' ਕਰਵਾਇਆ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਸਿਰ ਮੋੜਕੀ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮਹੀਨੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਿਟਾ ਜੀ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਹਾ ਆਇਆ, "ਰਾਜਾ ਕਲਪਾਨ" (ਇਹ ਕਲਪਾਨ ਪਾਕ ਹੈ) ਤਾਰਕ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਆਇਆ, "ਰਾਜਾ ਬੇਕੁਲਾ ਸ਼ਾਹਦਾ ਯੂਮੇ ਹਸਰ" (ਮੰਕਾ ਕਾਬਾ ਤੋਂ ਆਪਣਾ 'ਤੁਆਫ਼' ਕਰਵਾਇਆ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਸਿਰ ਮੋੜਕੀ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ।

ਚਾਟਕ ਨੀਤੀ

ਚਾਟਕ ਨੀਤੀ 'ਚ 17 ਅਧਿਆਇ ਅਤੇ 333 ਸਲੋਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਉੱਚੀਆਂ ਸ਼ੱਚੀਆਂ ਨੀਤਿਕ ਕਥਾ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ...

ਚਾਟਕ ਨੀਤੀ 'ਚ 17 ਅਧਿਆਇ ਅਤੇ 333 ਸਲੋਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਉੱਚੀਆਂ ਸ਼ੱਚੀਆਂ ਨੀਤਿਕ ਕਥਾ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ...

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰੀਆ

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਐੱਸਪੀ 95011-00062

ਮਹਾਨ, ਸਮਰਾਟ ਕਨਿਸ਼ਕ (127-150 ਈਸਵੀ), ਗੁਪਤ ਸਾਮਰਾਜ (240-455 ਈਸਵੀ), ਸਾਮਰਾਟ ਹਜ਼ ਵਾਰਧਨ (606-647 ਈਸਵੀ) ਤੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਰੁਣ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਥਾ ਰਾਜਾ, ਤਪੋ ਪੰਗਾ, ਰਾਜ ਧਰਮ ਬੁੱਧ ਹੋ ਕੇ ਕਾਨਿਆਸ਼ਾਪਤ ਪਰਜਾ ਵੀ ਬੋਧੀ ਹੋ ਗਈ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰੀਆ

ਮਹਾਨ, ਸਮਰਾਟ ਕਨਿਸ਼ਕ (127-150 ਈਸਵੀ), ਗੁਪਤ ਸਾਮਰਾਜ (240-455 ਈਸਵੀ), ਸਾਮਰਾਟ ਹਜ਼ ਵਾਰਧਨ (606-647 ਈਸਵੀ) ਤੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਰੁਣ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਥਾ ਰਾਜਾ, ਤਪੋ ਪੰਗਾ, ਰਾਜ ਧਰਮ ਬੁੱਧ ਹੋ ਕੇ ਕਾਨਿਆਸ਼ਾਪਤ ਪਰਜਾ ਵੀ ਬੋਧੀ ਹੋ ਗਈ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰੀਆ

ਮਹਾਨ, ਸਮਰਾਟ ਕਨਿਸ਼ਕ (127-150 ਈਸਵੀ), ਗੁਪਤ ਸਾਮਰਾਜ (240-455 ਈਸਵੀ), ਸਾਮਰਾਟ ਹਜ਼ ਵਾਰਧਨ (606-647 ਈਸਵੀ) ਤੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਰੁਣ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਥਾ ਰਾਜਾ, ਤਪੋ ਪੰਗਾ, ਰਾਜ ਧਰਮ ਬੁੱਧ ਹੋ ਕੇ ਕਾਨਿਆਸ਼ਾਪਤ ਪਰਜਾ ਵੀ ਬੋਧੀ ਹੋ ਗਈ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰੀਆ

ਮਹਾਨ, ਸਮਰਾਟ ਕਨਿਸ਼ਕ (127-150 ਈਸਵੀ), ਗੁਪਤ ਸਾਮਰਾਜ (240-455 ਈਸਵੀ), ਸਾਮਰਾਟ ਹਜ਼ ਵਾਰਧਨ (606-647 ਈਸਵੀ) ਤੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਰੁਣ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਥਾ ਰਾਜਾ, ਤਪੋ ਪੰਗਾ, ਰਾਜ ਧਰਮ ਬੁੱਧ ਹੋ ਕੇ ਕਾਨਿਆਸ਼ਾਪਤ ਪਰਜਾ ਵੀ ਬੋਧੀ ਹੋ ਗਈ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰੀਆ

ਮਹਾਨ, ਸਮਰਾਟ ਕਨਿਸ਼ਕ (127-150 ਈਸਵੀ), ਗੁਪਤ ਸਾਮਰਾਜ (240-455 ਈਸਵੀ), ਸਾਮਰਾਟ ਹਜ਼ ਵਾਰਧਨ (606-647 ਈਸਵੀ) ਤੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਰੁਣ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਥਾ ਰਾਜਾ, ਤਪੋ ਪੰਗਾ, ਰਾਜ ਧਰਮ ਬੁੱਧ ਹੋ ਕੇ ਕਾਨਿਆਸ਼ਾਪਤ ਪਰਜਾ ਵੀ ਬੋਧੀ ਹੋ ਗਈ।

